

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Neveléstudományi Intézet

Óvodapedagógus alapképzési szak

**AZ ÓVODAI SZOCIÁLIS SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG SZEREPE A
GYERMEKVÉDELMI JELZŐRENDSZER MŰKÖDÉSÉBEN**

Konzulens: Fináncz Judit PhD
egyetemi docens

Intézet/Tanszék: Neveléstudományi Intézet
Gyermeknevelési Tanszék

Készítette: Nézics Andrea

Kaposvár

2024

Az óvodai szociális tevékenység segítő szerepe a gyermekvédelmi jelzőrendszer működésében

Nézics Andrea

Óvodapedagógus, BA, Levelező

MATE Neveléstudományi Intézet

Témavezető: Fináncz Judit, PhD, egyetemi docens, MATE Neveléstudományi Intézet

Szakedolgozatomban az óvodákban megjelenő új ellátási forma, az óvodai szociális segítő tevékenység megjelenését, annak hatékony működését vizsgáltam az észlelő- és jelzőrendszer vonatkozásában esettanulmányok és tematikus interjúk elemzésével. Kutatásom során interjúkat készítettem a Csurgói Járási Család- és Gyermekjóléti Központ óvodai szociális segítőivel, emellett az intézmény dokumentációi alapján öt esettanulmányt készítettem.

A család a szocializáció első színtere, a gyermek az innét hozott értékeket viszi tovább magával. Az óvodának fontos feladata a családok megerősítése, a szülői kompetencia támogatása. A gyermekek a jövő nemzedéke, az ő nevelésükben kiemelkedő szerepet kell, hogy betöltsenek az őket nevelő pedagógusok és hiszem, hogy ehhez nagymértékben csak hozzátehet egy óvodai szociális segítő. Az óvodás gyermek életében előforduló magatartási-nevelési problémákkal, erőszakos cselekedetekkel szemben a gyermekekkel közvetlenül kapcsolatban álló szakemberek vehetik fel legeredményesebben a harcot. Nem szabad a pedagógusokat eszöktelenül magukra hagyni, mert az ő izoláltságuk is komoly következményekkel járhat. Az óvodai szociális segítő lehet az a szakember a nevelési intézményben, az óvodában, aki a problémák megoldása érdekében eszközt adhat kollegái, legfőképpen az óvodapedagógusok számára. Az óvodapedagógusok, szülők számára a stressz- és indulatkezelésre, megfelelő önismeretre, konfliktus megoldási technikák elsajátítására kell megfelelő figyelmet fordítani. A sporttevékenységek, művészeti tevékenységek pedig segítik a gyermekek önértékelésének növekedését, érzelmeik megfelelő kifejezését.

A közvélemény - beleértve a szülőket is- jelenleg még mindig ódzkodnak egy segítő szakember bevonásától a probléma megoldása érdekében, hiszen az óvodai szociális segítő a

gyermekvédelemben dolgozik, melynek megjelenése félelemmel tölti el őket. Ezért az új ellátási forma megismertetése és népszerűsítése érdekében, a közvéleményt formáló ismeretterjesztő tevékenységet kell szorgalmazni, amely elősegíti, hogy a nyilvánosság megismerje és elfogadja az új törekvéseket, alternatívákat.

Az elkészült öt esettanulmány mindegyikében felmerült a gyermek veszélyeztetettsége, előfordult elhanyagolás, bántalmazás. Az esetekből levont konklúziók megerősítették a feltételezésemet, hogy az óvodai szociális segítség, mint új ellátási forma nagyban hozzájárul az észlelő- és jelzőrendszer hatékonyabb működéséhez. A problémák megoldásához összetett, jól működő, partnerségi viszonyra épülő észlelő- és jelzőrendszeri munkára van szükség. Úgy gondolom, elsődleges szempont a prevenció, viszont a kialakult veszélyeztetettség esetén a megfelelő szakmai felkészültség, az együttműködés, a kompetenciahatárok betartása hozzájárul a hatékony problémakezeléshez.

Óvodapedagógus hallgatóként, az óvodában tapasztalt, nevelési feladatokon túlmutató jelzőrendszeri feladatokkal szembesülve, úgy gondolom, nagy hangsúly kell fektetni a veszélyeztetettség időben történő felismerésére és kezelésének lehetőségeire. Az észlelő- és jelzőrendszer hatékony működtetése érdekében a jogszabályi változásokat folyamatosan figyelemmel kell kísérni, jó partnerségi viszonyt kell ápolni a gyermekvédelmi szakemberekkel, az óvodai szociális segítővel a hatékonyság és eredményesség érdekében.

Azt gondolom, hogy az általam vizsgált intézményekben jól működik a 2018-ban bevezetett új ellátási forma, az óvodai- iskolai szociális segítség, amely hosszú távon hozzájárulhat a jelzőrendszer hatékonyabb működéséhez.

A vizsgálat során nagyon sok új ismeretre, tapasztalatra tettem szert, ami fejlesztette szakmai kompetenciámat, és gazdagította a tudásomat. Fontosnak tartom, hogy az óvodai gyermekvédelemmel, a szakemberek foglalkozzanak, akik az észlelő és jelzőrendszer tagjaként fontos szerepet játszanak a veszélyeztetettség csökkentésében, megszüntetésben.